

A photograph of a vineyard at sunset. The sun is low on the horizon, casting a warm orange glow over the scene. The vineyard is in the foreground, with rows of grapevines and wooden posts. The background shows a flat landscape under a hazy sky.

REGIUNEA DE DEZVOLTARE SUD

RAPORT

DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI DE DEZVOLTARE REGIONALĂ SUD

2016-2020

PERIOADA DE RAPORTARE: ANUL 2016

CUPRINS

Abrevieri și Acronime	3
Introducere	4
Obiectivul specific 1: Asigurarea accesului la servicii și utilități publice de calitate	5
Măsura 1.1 Modernizarea, extinderea și regionalizarea serviciilor de aprovizionare cu apă și de canalizare ..	5
Măsura 1.2. Reabilitarea și modernizarea drumurilor regionale și locale	9
Măsura 1.3. Dezvoltarea sistemelor regionale de management integrat al deșeurilor solide.....	10
Măsura 1.4. Sporirea eficienței energetice a clădirilor și spațiilor publice	11
Obiectivul specific 2: Creștere economică echilibrată și durabilă	13
Măsura 2.1. Planificarea dezvoltării economice și turistice a RDS	13
Măsura 2.2. Modernizarea și promovarea obiectivelor cultural-turistice de importanță regională.....	14
Obiectivul specific 3: Consolidarea guvernantei regionale.....	17
Măsura 3.1. Dezvoltarea capacităților actorilor de dezvoltare regională	17
Măsura 3.2. Eficientizarea activității operaționale a instituțiilor de dezvoltare regională	19
Măsura 3.3. Promovarea potențialului regiunii și atragerea investițiilor în domeniul dezvoltării regionale	20
Măsura 3.4. Aplicarea sistemelor de monitorizare și evaluare a SDR	21
Activități transversale.....	22
CONCLUZII	25

Abrevieri și Acronime

ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
ACD	Agenția Cehă pentru Dezvoltare
AAC	Aprovizionarea cu Apă și Canalizare
AAP	Academia de Administrare Publică
AMD Sud	Asociația pentru Managementul Deșeurilor din RDS
APL	Administrația Publică Locală
CPP	Concurs de Propuneri de Proiecte
CBC	Cooperare Transfrontalieră
CNCDR	Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
CRD	Consiliul Regional pentru Dezvoltare
CR	Consiliul Raional
DGDR	Direcția Generală Dezvoltare Regională
DR	Dezvoltare Regională
DUP	Documentul Unic de Program
EE	Eficiență Energetică
EPTISA	Companie Spaniolă Internațională de Consultanță
ENPI	Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat
FNDR	Fondul Național de Dezvoltare Regională
GIZ	Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei
MDRC	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
MDS	Managementul Deșeurilor Solide
MIEPO	Organizația de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exportului din Moldova
ODIMM	Organizația de Dezvoltare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii
ONG	Organizație Non – Guvernamentală
POR	Planul Operațional Regional
PRS	Program Regional Sectorial
RDS	Regiunea de Dezvoltare Sud
SCAI	Secția comunicare și atragerea investițiilor din cadrul ADR Sud
SF	Studiu de Fezabilitate
SDR	Strategia de Dezvoltare Regională
SFA	Secția finanțe și achiziții din cadrul ADR Sud
SMP	Secția management proiecte din cadrul ADR Sud
SPSP	Secția planificare strategică și programare din cadrul ADR Sud
SNDR	Strategia Națională de Dezvoltare Regională

Introducere

Agenția de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud) este o instituție publică, non-profit, cu personalitate juridică, subordonată Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC). Activitatea Agenției de Dezvoltare Regională Sud este coordonată de Consiliul Regional pentru Dezvoltare Sud (CRD Sud), care întrunește președinții Consiliilor Raionale din RDS, reprezentanții APL de nivel I delegați de asociațiile primarilor din cele 8 raioane ale RDS, precum și reprezentanții sectorului privat și ai societății civile.

ADR Sud are rolul de a contribui la dezvoltarea durabilă și echitabilă pe întreaga întindere a regiunii, urmărind înlăturarea dezechilibrelor dintre diferitele zone ale acesteia (raioanele Cahul, Cantemir, Cimișlia, Căușeni, Basarabeasca, Leova, Taraclia, Ștefan-Vodă) în favoarea locuitorilor ei.

Principale atribuții ale ADR sunt stabilite în regulamentul de activitate al agenției și sunt orientate în domeniile ce țin de: planificare strategică și programare, managementul proiectelor, finanțe și achiziții, comunicare și transparență, asigurarea secretariatului CRD, dezvoltarea capacităților actorilor de DR, etc.

Cel mai important obiectiv al activității ADR Sud rezidă în implementarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud (SDR Sud) și a Planului Operațional Regional (POR), documente regionale de bază, ce stabilesc direcțiile strategice pentru dezvoltarea regiunii Sud și realizarea politicii naționale de dezvoltare regională în regiunea dată.

Anul 2016 este primul an de implementare a SDR Sud 2016-2020. În acest context, planul de activitate al ADR Sud pentru anul 2016, aprobat prin decizia CRD Sud nr. 1/03 din 05 februarie 2016 este o reflecție a Planului de acțiuni pentru implementarea strategiei în care au fost incluse acțiunile concrete ce urmează a fi întreprinse în perioada 01.01.2016 - 31.12.2016, pentru realizarea cu succes a SDR Sud.

Planul de implementare a SDR Sud pe anul 2016 este structurat conform celor trei obiective strategice stabilite, și anume:

1. Asigurarea accesului la servicii publice și utilități publice de calitate;
2. Creștere economică echilibrată și durabilă;
3. Consolidarea guvernanței regionale.

Prezentul raport este primul raport de implementare a SDR Sud 2016-2020. Perioada de raportare, anul 2016. Raportul este structurat exact ca planul, pe trei obiective specifice, corespunzător pe măsuri de realizare a acestora. O serie de activități care nu pot fi atribuite unei măsuri specifice, dar contribuie concomitent la realizarea mai multor măsuri, vor fi raportate la compartimentul „Activități transversale”. Raportul este prezentat MDRC și CRD Sud și este plasat pe pagina oficială a ADR Sud.

Obiectivul specific 1: Asigurarea accesului la servicii și utilități publice de calitate

Planul de acțiuni privind implementarea SDR Sud 2016-2020 prevede pentru anul 2016 acțiuni pentru fiecare din cele 4 măsuri aferente acestui obiectiv specific, și anume:

- Modernizarea, extinderea și regionalizarea serviciilor de aprovizionare cu apă și de canalizare;
- Reabilitarea și modernizarea drumurilor regionale și locale;
- Dezvoltarea sistemelor regionale de management integrat al deșeurilor solide;
- Sporirea eficienței energetice a clădirilor și spațiilor publice.

O trăsătură comună a activităților preconizate pentru realizarea măsurilor din cadrul acestui obiectiv rezidă în alinierea acestora la prevederile programelor regionale sectoriale (PRS), care au fost aprobate de CRD Sud în decursul anilor 2014-2015.

Măsura 1.1 Modernizarea, extinderea și regionalizarea serviciilor de aprovizionare cu apă și de canalizare

Pentru anul 2016 în cadrul acestei măsuri ADR Sud și-a propus să faciliteze în continuare procesul de elaborare a proiectelor în domeniul AAC inițiat în anul 2015 cu suportul Guvernului Germaniei, prin intermediul GIZ. Această activitate s-a rezumat la finalizarea studiului de fezabilitate privind extinderea sistemului de canalizare în localitățile Leova, Hănăsenii Noi, Filipeni și Romanovca din raionul Leova. La data de 5 februarie 2016 în cadrul ședinței CRD Sud, conceptul de proiect viabil, care include acest studiu de fezabilitate, a fost predat beneficiarilor, printre care se numără primăriile localităților sus-menționate și Consiliul Raional Leova.

O componentă importantă în cadrul acestei măsuri, ține de implementarea proiectelor investiționale în sectorul AAC. În perioada de raportare ADR Sud a avut în implementare 3 proiecte în acest

sector. Este vorba de două proiecte investiționale implementate cu suportul GIZ, ” Modernizarea serviciilor publice locale de alimentare cu apă și sisteme de canalizare” în raioanele Cahul și Leova și de proiectul “Construcția apeductului magistral Filipeni - Romanovca” finanțat din FNDR.

Implementarea proiectului Modernizarea Serviciilor Publice Locale de AAC în raionul Cahul.

Proiectul MSPL AAC Cahul constituie în prezent cel mai complex proiect din domeniul AAC implementat de ADR Sud în RDS. Activitățile proiectului au fost lansate încă în anul 2010. Din punct de vedere al infrastructurii fizice, acțiunile planificate pe anul 2016 au prevăzut lucrări de construcție și activități în cadrul a trei măsuri investiționale (MI):

- MI 1. Construcția sistemului de canalizare în satul Roșu;
- MI 2. Reabilitarea stației de tratare a apei potabile din or. Cahul, și
- MI 3. Construcția apeductului magistral Cahul-Lebedenco.

În cadrul măsurii investiționale ***“Construcția sistemului de canalizare în s. Roșu”*** în anul 2016 s-a reușit:

- executarea lucrărilor de construcție în volum integral, astfel au fost construite 22,3 km de rețea de canalizare cu conectarea la rețeaua de canalizare existentă în or. Cahul și construcția a 4 stații de pompare cu drumuri de acces spre acestea.
- recepția la terminarea lucrărilor (14 decembrie 2016).

Ședința comună privind finalizarea lucrărilor de construcție a rețelei de canalizare în satul Roșu

Urmează efectuarea în anul 2017 a recepției finale a proiectului, semnarea actului de predare – primire și transmiterea bunurilor obținute în rezultatul implementării proiectului în proprietate către beneficiar, primăria s Roșu din raionul Cahul.

Ca urmare a implementării măsurii investiționale respective, Guvernul României prin intermediul GIZ va finanța parțial în anul 2017 conectarea caselor individuale la sistemul centralizat de canalizare (190 mii Euro).

În acest context în luna aprilie 2016, primăria Roșu a contractat în urma licitației publice compania de proiectare SA“ Intexnauca ” pentru elaborarea documentației tehnice privind proiectarea conectărilor la sistemul de canalizare a caselor individuale în s. Roșu. Pe parcursul perioadei de raportare s-a reușit:

- elaborarea de către compania de proiectare SA“ Intexnauca ” a documentației de proiect privind conectarea la sistemul de canalizare a caselor individuale în s. Roșu;

- transmiterea documentației de proiect către ADR Sud și GIZ spre examinare și aprobare;
- Urmează lansarea licitației privind implementarea proiectului

În cadrul măsurii investiționale “ **Reabilitarea Stației de Tratare a apei potabile din râul Prut, or. Cahul** ” s-au executat lucrări de construcție în volum integral și la 19 octombrie 2016 s-a efectuat recepția la terminarea lucrărilor. Astfel, a fost reparată integral sala de filtre, sala de reagenți și blocul administrativ. Urmează efectuarea recepției finale a proiectului cu transmiterea actului de predare – primire a setului de documente care atestă costul investițional al bunurilor și serviciilor achiziționate, construite, reconstruite sau îmbunătățite din contul mijloacelor Guvernului Germaniei.

În cadrul măsurii investiționale “ **Construcția apeductului magistral Cahul – Lebedenco- Pelenei – Găvanoasa – Vulcănești – Alexandru Ion Cuza și a rețelelor interne în comunele Lebedenco, Pelenei și Găvanoasa** ” în perioada de raportare au fost întreprinse acțiuni ce țin de pregătirea pentru implementare a proiectului propriu zis, și anume:

Stația de tratare a apei potabile din or. Cahul

- A fost elaborat caietul de sarcini pentru serviciile de proiectare;
- S-a elaborat schema generală de amplasare a rețelelor de distribuție a apei în fiecare localitate;
- A fost aprobat caietul de sarcini privind achiziționarea serviciilor de proiectare a magistralei pentru asigurarea cu apă potabilă pe tronsonul Cahul - Alexandru Ioan Cuza
- În luna iunie 2016 între Guvernul Elveției, MDRC, GIZ și ADR a fost semnat acordul de finanțare privind etapa I a proiectului care prevede construcția apeductului Cahul-Lebedenco
- Deschiderea ofertelor în cadrul LP nr. 16/02 din 20.09.2016 și LP nr. 16/03 din 08.11.2016 (repetată) privind achiziția serviciilor de proiectare a lucrărilor „Construcția apeductului magistral Cahul – Lebedenco- Pelenei – Găvanoasa – Vulcănești – Alexandru Ion Cuza și a rețelelor interne în comunele Lebedenco, Pelenei și Găvanoasa”. Prin hotărârea grupului de lucru nr. 28/16 din 09 decembrie 2016, rezultatele ambelor LP au fost anulate din motivul numărului redus de oferte calificate. Urmează în anul 2017 lansarea licitației noi privind implementarea proiectului .

Implementarea proiectului Modernizarea Serviciilor Publice Locale de AAC în raionul Leova

În comparație cu proiectul MSPL Cahul, proiectul MSPL Leova se află la o etapă incipientă de implementare. După activități de planificare strategică sectorială, realizate în raionul Leova în anul 2015, care s-au finalizat cu actualizarea capitolului AAC din SDSE a raionului Leova și respectiv actualizarea capitolului AAC din Planurile de dezvoltare a 7 localități (Leova, Hănăsenii Noi,

Filipeni, Romanovca, Cupcui, Sărata Nouă și Iargara), pentru anul 2016 a fost preconizată semnarea acordurilor preliminare de cooperare intercomunitară în prestarea serviciilor AAC între aceste șapte primării beneficiare ale proiectului.

În perioada de raportare la acest compartiment sa reușit elaborarea termenilor de referință pentru angajarea experților care urmau să elaboreze aceste acorduri preliminare de cooperare intercomunitară. Ca urmare a extinderii proiectului MSPL implementat de GIZ, activitatea respectivă a fost replanificată pentru anul 2017.

Pentru măsura investițională ***”Construcția apeductului magistral Leova - Iargara”*** în această perioadă, s-a propus finalizarea procedurii de actualizare a documentației tehnice ,astfel la acest compartiment în perioada de raportare s-a reușit:

- deschiderea ofertelor în cadrul LP nr. 16/01 din 26.01.2016 privind achiziția serviciilor de proiectare a lucrărilor „Apeduct magistral Leova - Iargara”. Câștigătoare a fost desemnată oferta Asociației „FLUX - M” cu valoarea de 2 156 990 lei MD
- semnat contractul de elaborare a documentației noi de proiect, în conformitate cu recomandările expertului DC Germania, între ADR Sud, CR Leova și consorțiul ”FLUX-M” (17 martie 2016);
- documentația tehnică transmisă către Departamentul de Construcție din Eschborn spre examinare și aprobare (aprilie 2016);
- organizată vizita expertului din Germania care a conlucrat cu compania de proiectare cu scopul de a verifica soluțiile tehnice propuse (12-15 mai 2016);
- aprobată documentația de proiect la prima etapă de către DC Germania (7 iunie 2016);
- finalizată de către GIZ Moldova, ADR Sud și CR Leova etapa a doua de proiectare (august 2016).
- semnat acordul adițional nr. 2 de majorare a serviciilor de proiectare între ADR Sud, CR Leova și consorțiul ”FLUX-M”(septembrie 2016).
- finalizată documentația tehnică în volum integral, verificată partea scrisă și partea grafică de verifcatorii de proiecte atestați și aprobată de către expertul internațional al DC Eschborn.
- solicitarea din partea expertului internațional traducerea documentației de proiect în limba engleză în scopul verificării documentației de deviz.
- semnat acord adițional nr. 3 între ADR Sud, CR Leova și consorțiul ”FLUX-M” privind traducerea documentație de proiect în limba engleză (decembrie 2016).
- pentru informarea și implicarea populației locale în implementarea proiectului în perioada de raportare au fost desfășurate trei ședințe ale comitetului director local (CDL).

Deși pentru anul 2016 în cadrul acestui proiect era planificat elaborarea unui studiu de analiză diagnostică și a unui plan de afaceri pentru operatorul regional Leova, din cauza lipsei de finanțare din partea GIZ, aceste 2 activități au fost transferate pentru realizare în anul 2017. Este de menționat că grupul beneficiarilor direcți ai proiectului MSPL AAC Leova include Consiliul Raional Leova și șapte primării: Leova, Hănăsenii Noi, Filipeni, Romanovca, Cupcui, Sărata Nouă și Iargara. Totodată, strategia raională din Leova prevede extinderea serviciilor operatorului "Apa Canal Leova" și în alte localități ale raionului decât cele șapte sus-menționate.

Proiectul de "Construcție a apeductului Filipeni-Romanovca", este un proiect finanțat din sursele

***Vizită de documentare în cadrul proiectului
"Construcția apeductului magistral Filipeni-
Romanovca"***

FNDR care se axează cu precădere pe infrastructura fizică. Aceasta, dat fiind faptul, că activitățile proiectului MSPL AAC Leova deja acoperă celelalte domenii de intervenție recomandate în modelul celor 5 piloni promovat de GIZ (planificare-cooperare intercomunitară-operator regional). Beneficiari direcți ai proiectului sunt primăriile Filipeni și Romanovca. Conform planului 2016, pe parcursul perioadei de raportare au fost finalizate lucrările de construcție în cadrul proiectului.

Produsele proiectului sunt: 8,99 km de apeduct magistral construit, 2 rezervoare de apă cu volumul de 200 m³ și 2 rezervoare de apă cu volumul de 50 m³. La data de 25 mai 2016 a avut loc recepția la terminarea lucrărilor

pentru etapa I a construcției apeductului Leova – Filipeni – Romanovca (rețea magistrală). La data de 27 iulie 2016 a avut loc recepția la terminarea lucrărilor pentru etapa II a construcției apeductului Leova – Filipeni – Romanovca. Recepția finală a proiectului va avea loc după conexiunea rețelei construite în apeductul magistral Leova-Iargara.

Întru realizarea măsurii respective (AAC) din strategie de către ADR Sud a fost promovată aplicarea APL din RDS a proiectelor în cadrul Concursului de Propuneri de Proiecte (CPP) III la FNDR. În cadrul etapei a doua a concursului au fost înaintate 17 propuneri de proiecte în domeniul AAC. CRD Sud la ședința din 12 octombrie 2016 a decis includerea celor 17 proiecte în POR Sud 2017-2020, și doar 2 proiecte din acestea au fost votate de comisia interministerială pentru a fi incluse în DUP 2017-2020.

Măsura 1.2. Reabilitarea și modernizarea drumurilor regionale și locale.

În cadrul acestei măsuri, în anul 2016 a fost planificată finalizarea unui singur proiect finanțat din sursele FNDR : ***"Reabilitarea și modernizarea drumului de importanță regională str. I. Spirin din or. Cahul".***

Pe parcursul perioadei de raportare în cadrul proiectului s-a reușit:

- construcția straturilor de fundație cu 2 straturi de îmbrăcămintă asfaltică a părții carosabile în volum de 2,61 km.
- amenajarea drumurilor laterale.
- curățarea canalelor de evacuare a apelor pluviale.

Lucrările de construcție au fost stopate din data de 14 decembrie 2016, din cauza condițiilor meteo nefavorabile. Finalizarea proiectului presupune reparația unei porțiuni de drum de 2,6 km.

Lucrările de reabilitare a drumului de importanță regională, strada Spirin din orașul Cahul, monitorizate de autoritățile centrale

Întru realizarea măsurii respective (DRL) din strategie de către ADR Sud a fost promovată aplicarea APL din RDS a proiectelor în cadrul Concursului de Propuneri de Proiecte (CPP) III la FNDR. În cadrul etapei a doua a concursului au fost înaintate 10 propuneri de proiecte în domeniul DRL. CRD Sud la ședința din 12 octombrie 2016 a decis includerea celor 10 proiecte în POR Sud 2017-2020, și doar 3 proiecte din acestea au fost selectate de comisia interministerială pentru a fi incluse în DUP 2017-2020.

Măsura 1.3. Dezvoltarea sistemelor regionale de management integrat al deșeurilor solide

În calitate de platformă pentru realizarea inițiativelor în acest sector servește ”Strategia de gestionare integrată a deșeurilor solide pentru RDS” aprobată prin decizia CRD Sud, nr. 1 din 27.12.2011. Conform acestei strategii, RDS este împărțită în trei zone de MDS. Zona MDS I include raioanele Cimișlia, Basarabeasca și Leova, zona MDS II, raioanele Căușeni și Ștefan Vodă și zona MDS III, raioanele Cahul, Cantemir și Taraclia. Întru realizarea strategiei în anul 2015 a fost lansat procesul de elaborare a 3 studii de fezabilitate pentru aceste 3 zone. La insistența Ministerului Mediului au fost extinse hotarele zonelor MDS I și III. Astfel în zona MDS I a fost inclus raionul Comrat din UTAG, iar în zona MDS III la fel 2 raioane din UTAG, raionul Ceadâr Lunga și raionul Vulcănești. Pentru zonele MDS I și II SF sunt elaborate cu suportul Agenției Cehe pentru Dezvoltare (ACD) în cadrul proiectului „Asistență tehnică și instituțională în tratarea deșeurilor solide în regiunea de Sud a Moldovei”. Beneficiar direct al proiectului este Ministerul Mediului, ADR Sud în acest proces a fost pe rol de facilitator.

Pentru zona de management III, SF a fost elaborat cu suportul GIZ în cadrul proiectului ”Modernizarea serviciilor publice locale în R Moldova”. Astfel, în perioada de raportare pentru zona MDS III a fost finalizat studiul de fezabilitate privind crearea sistemului de management integrat al deșeurilor și transmis către ADR Sud în cadrul ședinței CRD Sud din 5 februarie 2016. (varianta engleză) , mai târziu, în luna decembrie 2016 a fost prezentată și varianta în limba română a documentului.

În continuare, pentru zona MDS III a fost elaborată Documentația de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM). Activitățile din cadrul acestei proceduri desfășurate în perioada de raportare, anul 2016 au constat în:

- plasarea documentației EIM pe panourile informative din localitățile Cahul, Taraclia și Cania;
- au fost publicate anunțurile în ziarele Timpul, Cahul Expres, Свет, Sud Express și Знамя;
- au fost organizate 3 evenimente de dezbateri publice la Cania, Cahul și Taraclia în cadrul cărora au fost examinate toate propunerile înaintate de cei prezenți;
- a fost întocmit raportul final pe subiectul în cauză și transmis MDRC pentru informare.

Pentru anul 2016 la această măsură era prevăzută implementarea proiectului *”Pentru un mediu mai curat în zona transfrontalieră”* depus de ADR Sud pentru Programul de Cooperare Transfrontalieră a Parteneriatului Estic Moldova – Ucraina. Proiectul dat nu a fost acceptat spre finanțare în cadrul programului respectiv.

Întru realizarea măsurii respective (MDS) din strategie, de către ADR Sud a fost promovată aplicarea APL din RDS a proiectelor în cadrul Concursului de Propuneri de Proiecte (CPP) III la FNDR. În cadrul etapei a doua a concursului au fost înaintate 6 propuneri de proiecte în domeniul DRL. CRD Sud la ședința din 12 octombrie 2016 a decis includerea celor 6 proiecte în POR Sud 2017-2020, și doar 2 proiecte din acestea au fost selectate de comisia interministerială pentru a fi incluse în DUP 2017-2020.

Măsura 1.4. Sporirea eficienței energetice a clădirilor și spațiilor publice

În prezent, ADR Sud, din motive obiective, nu are proiecte în curs de implementare în sectorul eficiență energetică (EE). Această situație se explică prin faptul, că sporirea eficienței energetice a fost stabilită pentru prima dată ca o măsură strategică separată în SDR Sud doar după organizarea celui de-al doilea APP la FNDR. În această situație, ADR Sud în perioada 2014-2015 a elaborat, cu suportul GIZ, PRS în domeniul EE a clădirilor publice pentru RDS. Din procesul de planificare regională sectorială au rezultat 8 Concepte de Proiecte Posibile (CPP) pentru 8 clădiri publice din RDS. Trei din acestea, au fost dezvoltate în Concepte de Proiecte Viabile (CPV), și anume:

Ședința grupului de lucru pe proiectul ”Eficientizarea energetică a liceelor Constantin Spătaru”

1. Eficientizarea energetică a liceelor Constantin Spătaru și Lev Tolstoi din or. Leova;

2. Eficientizarea energetică a liceului teoretic Matei Basarab din or. Basarabeasca;
3. Eficientizarea energetică a spitalului raional Ștefan Voda.

Pe parcursul anului 2016, ADR Sud a organizat trei ședințe ale grupurilor de lucru pe proiect (GLP), câte una per obiect. La moment situația la aceste obiecte este următoarea:

Derularea proiectului de EE a spitalului raional Ștefan Voda a fost sistată, cauza fiind necesitatea unei reabilitări complexe a clădirii spitalului care trebuie făcută înaintea implementării proiectului de eficiență energetică propriu zis.

În cazul proiectelor din or. Leova și Basarabeasca au fost selectate companiile care vor efectua auditul energetic al clădirilor, experții au identificat o listă de măsuri de EE a clădirilor respective.

Ca și în cazul domeniilor AAC, DRL și MDS de către ADR Sud a fost promovată aplicarea APL din RDS a proiectelor în cadrul Concursului de Propuneri de Proiecte (CPP) III la FNDR. În cadrul etapei a doua a concursului au fost înaintat doar un proiect pe domeniul EE, "Reabilitarea termică a clădirii IMPS "Spitalul raional Cantemir (bloc chirurgical)", care a fost inclus în POR și respectiv a fost selectat de comisia interministerială pentru a fi incluse în DUP 2017-2020.

Pentru a facilita procesul de identificare a surselor de finanțare din domeniul EE, ADR Sud urmărește apelurile donatorilor externi pe acest segment și informează prin intermediul paginii web a ADR toate persoanele interesate. Astfel, în perioada 2016, pe situl ADR Sud au fost plasate mai multe comunicate de presă pe segmentul respectiv, printre care unul privind acordarea de către proiectul Energie și Biomasă, din fonduri europene, a granturilor în mărime de 100.000 Euro pentru 5 raioane interesate să dezvolte servicii private de producere și livrare a agentului termic pe biomasă instituțiilor publice, precum și o invitație pentru comunitățile rurale să aplice la fondurile europene ale proiectului pentru a racorda instituțiile publice aflate în gestiune la sisteme de încălzire pe biomasă.

În contextul Săptămânii Europene a Energiei Durabile, la data de 10 iunie la Cimișlia s-a desfășurat un seminar regional în cadrul căruia APL au beneficiat de consultanță în elaborarea proiectelor în domeniul EE. Prezenți la eveniment circa 60 reprezentanți ai APL, manageri energetici și conducători ai instituțiilor publice interesate. În cadrul evenimentului, consultantul GIZ a prezentat Ghidul practic privind implementarea sistemului de management energetic în instituțiile publice, elaborat și editat în cadrul Proiectului "Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova" cu suportul GIZ Moldova.

Obiectivul specific 2: Creștere economică echilibrată și durabilă

Întru realizarea acestui obiectiv specific important stabilit în SDR Sud 2016-2020, anul 2016 ADR Sud și-a propus acțiuni pentru două din cele patru măsuri aferente obiectivului strategic nr.2, și anume :

- planificarea dezvoltării economice și turistice a RDS;
- modernizarea și promovarea obiectivelor cultural-turistice de importanță regională.

Măsura 2.1. Planificarea dezvoltării economice și turistice a RDS

În perioada 2011-2015 ADR Sud cu suportul partenerilor de dezvoltare a elaborat programe regionale sectoriale sau documente echivalente pentru toate sectoarele aferente obiectivului strategic nr. 1 și anume: sectorul de alimentare cu apă și canalizare, sectorul drumuri regionale și locale, sectorul de management integrat a deșeurilor solide și sectorul eficiența energetică a clădirilor publice. Utilitatea acestor documente rezidă în special în trasarea unor direcții de dezvoltare a sectorului respectiv, stabilite în mod participativ și bazate pe o viziune integrată regională, precum și în generarea unui portofoliu de proiecte cu o calitate net superioară.

Sedința GLRS în domeniul sporirii atractivității turistice

Bazându-ne pe această experiență pozitivă, în planul de acțiuni privind implementarea SDR Sud 2016-2020 a fost stabilit pentru anul 2016 lansarea procesului de elaborare a altor 2 programe regionale sectoriale:

1. Programul regional sectorial în domeniul dezvoltării infrastructurii de suport în afaceri;
2. Programul regional sectorial în domeniul sporirii atractivității turistice.

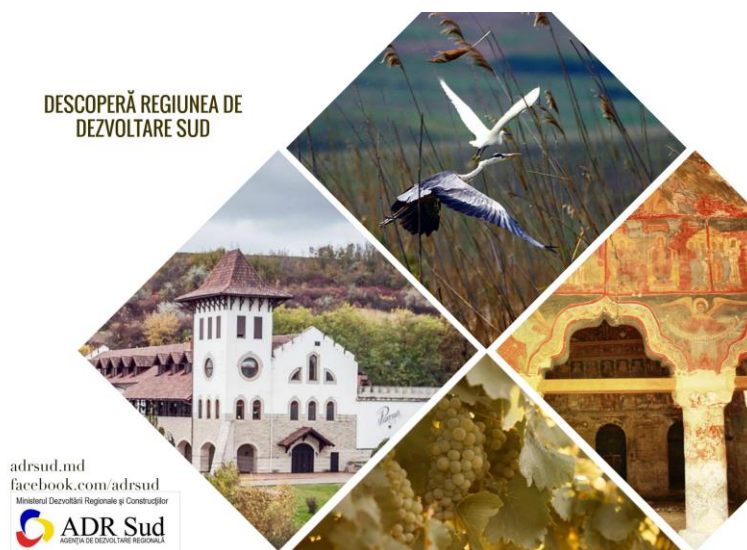

În perioada de raportare în acest proces s-a reușit:

- crearea Grupului de Lucru Regional Sectorial (GLRS) pentru ambele sectoare. În componența acestor grupuri au fost delegați câte un reprezentant din fiecare consiliu raional din RDS, reprezentanți ai autorităților centrale de specialitate (Ministerul Economiei, MDRC, Agenția turismului, ODIMM, MIEPO), reprezentanți ai Universității de Stat "Bogdan P. Hașdeu" din Cahul, precum și câte un membru al CRD Sud în fiecare grup;
- au fost desfășurate trei ședințe ale GLRS în ambele sectoare. Pentru ambele PRS-uri au fost organizate primele ședințe la care s-au elaborat și aprobat planul de acțiuni privind elaborarea PRS și cuprinsul/structura acestora. Pentru PRS în domeniul sporirii atractivității turistice, GLRS s-a întrunit în a doua ședință în care au fost identificate viziunea de dezvoltare a sectorului.
- s-au colectat și stocat indicatorii statistici necesari pentru analiza sectoarelor din baza de date BNS. De asemenea, pentru informațiile necesare analizei sectoarelor, adițional au fost colectate mai multe informații prin intermediul chestionării actorilor din RDS. Astfel pentru PRS în domeniul sporirii atractivității turistice au fost expediate 3 chestionare pentru a determina principalele obiective turistice din raioanele RDS, necesitățile investiționale a acestora, evenimentele culturale organizate, meșterii populari și meșteșugurile acestora. Pentru PRS în domeniul dezvoltării infrastructurii de suport în afaceri au fost chestionate APL de nivelul II, astfel au fost identificate structurile de suport în afaceri existente la nivel regional, au fost stabilite necesitățile de dezvoltare a noi tipuri de structuri de suport în afaceri. De asemenea din cadrul incubatoarelor de afaceri din RDS au fost chestionați administratorii IA pentru a determina provocările cu care se confruntă acest tip de structuri de afaceri și profilul și problemele cu care se confruntă rezidenții IA.

Măsura 2.2. Modernizarea și promovarea obiectivelor cultural-turistice de importanță regională

În cadrul acestei măsuri, în anul 2016 a avut loc recepția finală a lucrărilor a obiectului: „Reabilitarea zonei de odihnă și agrement „Lacul Sărat,, din or. Cahul,,. În același timp pentru 2016, s-a preconizat lansarea etapei a doua de implementare a proiectului respectiv. Această etapă presupunea forarea sondei arteziene și umplerea bazinului lacului cu apă minerală. Pentru lansarea etapei doi este necesar ca Ministerul Mediului să

Coperta Ghidului turistic "Descoperă RDS"

stabilească mai întâi dreptul de folosință a zăcămintului de apă minerală, lucru care nu s-a reușit în această perioadă. Drept consecință, nu a fost emis avizul expertizei ecologice de stat. Numai după realizarea acestor activități organizatorice se va putea lansa implementarea proiectului propriu zis. Menționăm, beneficiarul direct al proiectului este primăria or. Cahul.

În cadrul acestei măsuri, pe lângă implementarea proiectului descris mai sus, ADR Sud și-a propus promovarea potențialului turistic al regiunii, prin editarea ghidului turistic ”Descoperă Regiunea de Dezvoltare Sud”, precum și prin mediatizarea evenimentelor culturale desfășurate în regiune.

La data de 29 iunie curent, în cadrul evenimentului desfășurat în RDS cu ocazia sărbătoririi Zilei Dunării, a fost lansat ghidul turistic nominalizat. Suportul financiar pentru editarea și lansarea ghidului a venit din partea Agenției Austriece pentru Dezvoltare. Participanții la eveniment, printre care: parteneri de dezvoltare, reprezentanți ai APL, societății civile, mass-media din regiune și din țară au primit câte un exemplar de ghid, care promovează unicitatea istorică, culturală, și expresivitatea RDS.

Una din componentele acestei măsuri pentru anul 2016 prevede promovarea potențialului turistic și cultural al zonei prin mediatizarea evenimentelor culturale desfășurate în Regiunea de Dezvoltare Sud.

Turismul cultural este susținut în zonă de câteva evenimente-cheie, printre care se numără Expoziția-târg “Parada Florilor”, “Festivalul Strugurelui”, “iProsop”, Festivalul internațional de folclor „Nufărul Alb”, Festivalul - concurs folcloric “Nistrule, pe malul tău”, Festivalul regional al orchestrelor de muzică populară, în memoria rapsodului “Ion Popușoi” ș.a.

Un eveniment de excepție în Regiunea de Dezvoltare Sud, reflectat de Agenția de Dezvoltare Regională Sud pe pagina web a instituției, precum și pe rețelele de socializare în perioada de raportare a fost cel desfășurat în luna aprilie curent, în centrul de reședință al RDS, și anume Expoziția-târg “Parada Florilor”. Constituind un punct de atracție pentru băștinași și străini, evenimentul îi atrage pe turiștii din diferite țări, inclusiv reprezentanți ai ambasadelor străine în Republica Moldova, prin culoare și prin prezența masivă în inima Sudului a meșterilor populari și a colectivelor artistice din zonă și nu numai.

Festivalul iPROSOP, Selemet, Cimișlia

O altă posibilitate de a descoperi Regiunea de Dezvoltare Sud este și evenimentul cultural

„iProsop -2016, Podoabele Sudului”, în cadrul căruia ADR Sud participă deja pentru al doilea an consecutiv. Evenimentul are drept scop promovarea prosopului autohton ca simbol al patrimoniului cultural național și familiarizarea publicului larg cu varietatea podoabelor de la sud.

Subiectul a fost mediatizat pe larg de Agenție pe pagina oficială a instituției, precum și pe paginile ADR Sud și Regiunea de Sud de pe facebook, care a relatat că festivalul a reunit la Selemet, raionul Cimișlia, peste 50 de meșteri populari din toată regiunea pentru a promova tradițiile și obiceiurile etnice de la sud, legate de portul național, gastronomie, folclor și stilul de viață rural, dar în special – Prosopul – simbol al patrimoniului cultural național.

Festivalul în cauză a fost ilustrat de ADR Sud inclusiv prin intermediul unei galerii foto, care a demonstrat cu prisosință că proiectul în cauză, de altfel unul de mare răsunet, se inspiră din entuziasmul și potențialul de dezvoltare al locuitorilor din sudul Moldovei și își propune valorificarea tezaurului sudic.

În perioada de referință, Agenția Regională de Dezvoltare Sud a fost parte a unui alt eveniment cultural desfășurat la Cahul – “Ziua Dunării”, despre care a scris și pe care l-a popularizat prin intermediul unui fotoreportaj de la locul evenimentului. De asemenea la acest eveniment au fost împărțite participanților materialele promoționale realizate de specialiștii ADR Sud, printre care și ghidul turistic.

Ziua Dunării în RDS

Un alt eveniment de importanță națională desfășurat în RDS, a fost festivalul de film documentar MOLDOX. Acesta a avut loc în perioada 25-29 septembrie și a avut ca scop să încurajeze implicarea socială prin filme documentare. Prin urmare, MOLDOX depășește limitele unui festival și se implică activ prin crearea unei platforme unde se obțin informații despre calls-for-action, workshop-uri organizate de ONG-uri, seminare și alte evenimente sociale relevante. Acest festival a fost promovat active pe site-ul ADR Sud.

Beneficiarii acestor activități cuprind potențialii turiști în regiune, agenții economici și alte organizații active în domeniul turistic și cultural.

Obiectivul specific 3: Consolidarea guvernantei regionale

Pentru anul 2016 au fost planificate spre realizare activități pentru fiecare din cele patru măsuri incluse în strategie aferente acestui obiectiv specific, și anume:

- Dezvoltarea capacităților actorilor de dezvoltare regională;
- Eficientizarea activității operaționale a instituțiilor de dezvoltare regional;
- Promovarea potențialului regiunii și atragerea investițiilor în domeniul dezvoltării regionale;
- Aplicarea sistemelor de monitorizare și evaluare a implementării strategiei de dezvoltare regională.

Măsura 3.1. Dezvoltarea capacităților actorilor de dezvoltare regională

Activitățile planificate în realizarea măsurii respective se axează pe identificarea necesităților de instruire ale actorilor implicați în procesul de dezvoltare regională, cu precădere membri ai CRD Sud, reprezentanți ai APL din RDS și specialiști din cadrul ADR Sud. În acest sens anual este elaborat Programul de instruire în domeniul dezvoltării regionale. Pentru anul 2016 acest program conține 11 module de instruire. Domeniile de instruire prevăzute sunt: utilizarea statisticii regionale în elaborarea și monitorizarea implementării documentelor de politici, identificarea surselor alternative de finanțare pentru proiecte regionale, evaluarea studiilor de fezabilitate, etc.

În anul de raportare în cadrul proiectului STATREG ” Îmbunătățirea statisticii regionale în Republica Moldova ” finanțat de UE, specialiștii secției planificare strategică și programare ADR Sud au fost instruiți în cadrul a 8 ateliere de lucru. Tematicile acestor ateliere au ținut de: utilizarea avansată a instrumentelor IT pentru analiza socio - economică regională; utilizare indicilor de disparitate pentru politicile de dezvoltare regională; utilizarea statisticii regionale în planificarea locală și regională, formare de formatori; utilizarea statisticii regionale pentru elaborarea PRS etc.

În cadrul proiectului respectiv, în luna aprilie curent, șeful secției planificare strategică și programare a fost membrul unei delegații din Republica Moldova, care a vizitat Bruxelles și Luxemburg. Instituțiile vizitate:

- **DG REGIO**, direcție generală în cadrul Comisiei Europene responsabilă de politica de dezvoltare regională și urbană a UE (localizarea instituției Bruxelles, Belgia);
- **EUROSTAT**, direcție generală în cadrul Comisiei Europene responsabilă de elaborarea și furnizarea datelor statistice către instituțiile UE în conformitate cu conceptul Sistemului Statistic European (localizarea instituției, Luxemburg);
- **ESPON** (Rețeaua europeană de observare a dezvoltării și coeziunii teritoriale), rețea de instituții din țările membre a UE, care oferă analize și scenarii comparabile privind dinamica teritoriului, precum și dezvăluie potențialul teritorial în vederea fundamentării politicilor de dezvoltare durabilă și echilibrată a regiunilor (vizitat oficiul ESPON din Luxemburg).

Scopul vizitei: familiarizarea participanților cu activitatea instituțiilor gazdă și preluarea bunelor practici. Raportul privind concluziile și propunerile pe marginea subiectelor puse în discuție în cadrul vizitei a fost prezentat MDRC.

O altă vizită de studiu a avut loc în Polonia, în perioada 27 iunie- 1 iulie 2016. Din partea ADR Sud a participat șeful secției management proiecte. Scopul vizitei a fost schimbul de experiență și discutarea aspectelor legate de dezvoltarea regională și cooperarea transfrontalieră, care sunt bazate pe experiența acumulată în cadrul Programului de Cooperare Transfrontalieră Polonia-Slovacia.

De asemenea în perioada 25-29 iulie 2016, un specialist al Secției Planificare Strategică și Programare a fost membru al unei delegații care a vizitat Regiunea Dobeles, Letonia. Scopul vizitei a fost schimbul de experiență în domeniul turismului, preluarea practicilor letone privind promovarea obiectivelor turistice, proiecte în domeniul turismului finanțate din fonduri europene, modul de funcționare a centrelor de informare turistică.

La fel în perioada de raportare ADR Sud a facilitat desfășurarea în regiune a unui modul de instruire "Elaborarea programelor transfrontaliere". Prezenți la eveniment peste 40 de reprezentanți ai APL din RDS. Principalele subiecte de instruire au fost stabilirea parteneriatelor transfrontaliere, completarea capitolelor cererilor de finanțare, documentele suport pentru cererile de finanțare și cerințele specifice privind procedurile de implementare. Materialele prezentate în cadrul instruirii au fost diseminate APL-urilor din RDS.

Total în perioada de raportare circa 800 actori din RDS au participat la 47 sesiuni de instruire pe diverse domenii conexe DR. Dintre care circa 400 reprezentanți ai APL participanți la sesiunile de instruire în cadrul CPP III.

Măsura 3.2. Eficientizarea activității operaționale a instituțiilor de dezvoltare regională

Această măsură presupune asigurarea eficienței în activitatea operațională a ADR și CRD Sud, instituții responsabile de calitatea implementării politicii de dezvoltare regională în Regiunea de Dezvoltare Sud.

Pe parcursul perioadei de raportare ADR Sud a asigurat secretariatul Consiliului Regional de Dezvoltare Sud organizând trei ședințe ale CRD Sud. În cadrul ședințelor s-au discutat probleme și au fost luate decizii importante vizavi de activitatea ADR Sud și procesul de dezvoltare regională în RDS. Astfel, în perioada de raportare CRD Sud a aprobat 12 decizii, principalele din ele fiind deciziile cu privire la aprobarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud 2016-2020, cu privire la stabilirea listei proiectelor prioritare, care vor fi înaintate spre evaluare comisiei interministeriale, cu privire la aprobarea listei proiectelor care vor fi incluse în POR 2017-2020 ș.a. Cu regularitate CRD Sud este informat despre mersul realizării activităților incluse în planul anual de activitate al ADR Sud pentru anul 2016, inclusiv prin intermediul buletinului informativ "Dezvoltare regională" elaborat de ADR Sud.

Ședința CRD Sud

Întru respectarea principiului transparenței în activitatea decizională a CRD Sud, pe pagina web a ADR Sud și pe conturile ADR Sud de pe paginile rețelelor de socializare și paginile de informare în masă în perioada de raportare au fost publicate o serie de comunicate, articole cu privire la subiectele examinate și deciziile aprobate. Acestea din urmă fiind

site-ul adrsud.md modernizat

plasate pe site-ul oficial al ADR Sud, la rubrica Regiunea de Dezvoltare Sud, subrubrica Procesele verbale și Decizii ale CRD Sud.

În perioada de referință au fost scrise 245 comunicate de presă care au fost postate pe pagina oficială a Agenției de Dezvoltare Regională Sud . Tot odată, în baza comunicatelor de presă au fost publicate 189 de articole, dintre care 87 în presa locală și 102 în presa națională. Principalele resurse media electronice care au publicat articole conexe activității ADR Sud au fost site-urile www.gazetadesud.md, www.moldpres.md, www.cuvantulliber.md. De asemenea informațiile privind activitatea ADR Sud au fost publicate și pe panourile informative din incinta ADR Sud și a Consiliilor raionale din RDS. În perioada de referință au apărut reportaje și interviuri în care s-au relatat diverse activități ale ADR Sud, 12 dintre care au apărut la TV și 75 la radiou. 25 materiale plasate pe site-ul ADR au ținut de mediatizarea Concursului propunerilor de proiecte 2016, peste 30 de implementarea proiectelor de dezvoltare regională. 85 de materiale plasate pe site au fost de ordin general – evenimente, vizite, întâlniri de lucru, vizite pe teren, rezultate de la ateliere, seminare, invitații, anunțuri. Pe parcursul anului 2016 site-ul adrsud.md a fost accesat de peste 84730 vizitatori.

O altă activitate importantă efectuată în perioada de referință a fost modernizare site-ului adrsud.md, îmbunătățind designul acestuia și adaptând-ul la cerințele actuale.

Măsura 3.3. Promovarea potențialului regiunii și atragerea investițiilor în domeniul dezvoltării regionale

În cadrul acestei măsuri sunt incluse activități legate de sporirea vizibilității RDS prin diverse metode, stabilirea relațiilor și parteneriatelor cu diverse instituții și organizații, precum și activități menite să atragă investiții în regiune.

Un eveniment care a contribuit la sporirea vizibilității RDS și la stabilirea relațiilor și parteneriatelor între ADR Sud, APL din RDS și parteneri din Letonia, a fost conferința regională ”Oportunitățile Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării” desfășurată la Cimișlia la data de 21 octombrie 2016. În cadrul acestui eveniment, pe lângă informarea actorilor regionali din sudul țării despre oportunitățile de creștere a atractivității turistice a zonei și de dezvoltare a

Conferința regională "Oportunitățile Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării 2016"

antreprenoriatului pe care le oferă SUERD, precum și inițiativele SUERD existente în cadrul Programului transnațional pentru regiunea Dunării 2014-2020, au fost lansate parteneriate bilaterale.

Astfel, în cadrul conferinței a fost semnată intenția de colaborare între RDS și Regiunea de planificare Zemgale, Letonia. În viitorul apropiat, directorul ADR Sud, Maria Culeșov, și Valdis Veips, directorul executiv al Regiunii de planificare Zemgali, urmează să parafeze deja Protocolul de colaborare propriu-zis, care va asigura relații de prietenie și cooperare între Regiunea de Dezvoltare Sud din Republica Moldova și Regiunea Zemgali din Republica Letonia. În perioada de raportare ADR Sud a identificat 14 APL din RDS care doresc să stabilească parteneriate cu APL din Letonia, dintre care 7 Consilii raionale din RDS și 7 APL de nivelul I. de nivelul II Actualmente ADR Sud susținut de partenerii din Letonia este în căutarea APL din Letonia interesați de acest subiect.

În perioada de referință a fost inițiată procedura de atragere a surselor externe de finanțare pentru proiectul ”Reconstrucția sistemului existent de alimentare cu apă și construcția sistemului centralizat de canalizare în satul Abaclia, r-nul Basarabeasca”. Menționăm că acest proiect a fost aplicat în cadrul CPP III, dar nu a fost inclus în DUP 2017-2020. Astfel specialiștii ADR Sud au aplicat acest proiect în cadrul apelului făcut de Ambasada Ungariei în Republica Moldova.

În anul 2016 specialiștii ADR Sud au elaborat și publicat ghidul turistic ”Descoperă Regiunea de Dezvoltare Sud ” și varianta succintă a Strategiei de Dezvoltare Regională Sud 2016-2020 în limbile română și engleză. Ambele documente urmează a fi tipărite și folosite la diverse activități de promovare a RDS. De asemenea a fost elaborat Portofoliul de proiecte care au fost înaintate în cadrul CPP III, dar nu au obținut finanțare din FNDR. Acest document v-a fi distribuit în cadrul diverselor evenimente pe care le va organiza ADR Sud cu scopul de a promova proiectele din POR Sud 2017-2020 în comunitatea donatorilor.

Măsura 3.4. Aplicarea sistemelor de monitorizare și evaluare a SDR

Pentru anul 2016 urma ca MDRC, de comun cu partenerii de dezvoltare din cadrul proiectelor ”Modernizarea Serviciilor Publice Locale”, GIZ și ” Îmbunătățirea statisticii regionale în Republica Moldova” finanțat de UE împreună cu mai mulți actori, printre care BNS, mai multe ministere de sector, ADR, să identifice metodologia de calcul a indicatorilor complecși pentru SNDR 2016-2020, iar pe domenii sectoriale să fie stabilite valorile inițiale pentru indicatori și țintele pentru anul 2020. Astfel, experții în cadrul proiectului STATREG au elaborat și prezentat fișele indicatorilor de monitorizare și evaluare a implementării SNDR și SDR. Fișele respective conțin și valoarea inițială pentru fiecare indicator în parte. Astfel, pentru ca indicatorii nominalizați în rapoartele experților să poată fi utilizați la monitorizarea și evaluarea SNDR și SDR, urmează ca în anul 2017 MDRC în comun cu ADR să identifice valorile țintă a indicatorilor pentru anul 2020. Pe parcursul anului 2016

s-a lucrat asupra elaborării POR 2017-2020, inclusiv asupra determinării indicatorilor de monitorizare pentru fiecare măsură inclusă în acest document.

În perioada de referință ADR Sud a elaborat și prezentat MDRC și CRD Sud rapoarte periodice care țin de procesul de implementare a proiectelor(trimestrial), raportul anual de activitate al ADR Sud pentru anul 2015 și raportul de implementare a POR Sud pentru perioada 2013-2015. De asemenea a fost publicat și raportul de implementare a SDR Sud pentru semestrul I al 2016. Ținând cont de faptul, că termenul de acțiune a POR Sud 2013-2015 a fost extins inclusiv pentru anul 2016, ADR Sud va elabora raportul final pe POR în primul trimestru al anului 2017. Rapoartele anual și trimestrial sunt expuse publicului larg prin plasarea lor pe pagina web a ADR Sud.

Activități transversale

Categoria activităților transversale întrunește intervențiile care sunt relevante pentru majoritatea sau chiar toate măsurile strategice. Activitățile transversale planificate pentru anul 2016 se referă la elaborarea documentelor regionale de politici, SDR Sud 2016-2020 și POR Sud 2017-2020 și la organizarea concursului de propuneri de proiecte (CPP) III.

Proiectul documentului strategic de bază al RDS, Strategia de Dezvoltare Regională Sud pentru perioada 2016-2020, a fost elaborat printr-o abordare participativă în anul 2015. La data de 05 ianuarie 2016 s-a desfășurat evenimentul de consultări publice pe marginea proiectului strategiei, după care a urmat ajustarea documentului în baza propunerilor parvenite și, în final, la data de 5 februarie aprobarea acestuia de către CRD Sud. SDR Sud 2016-2020 și planul de acțiuni privind implementarea acesteia este plasată pe pagina oficială a ADR Sud.

Sedință de instruire a APL în domeniul scrierii proiectelor

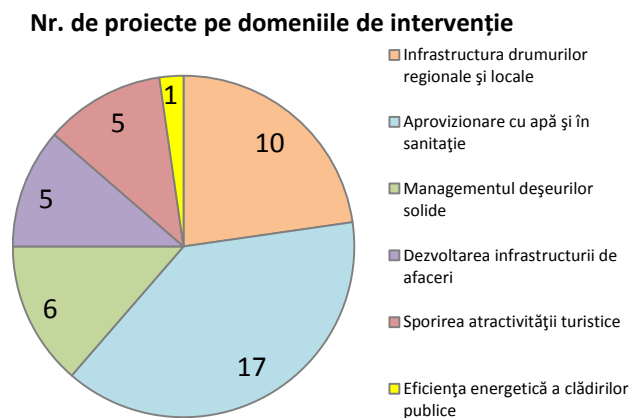
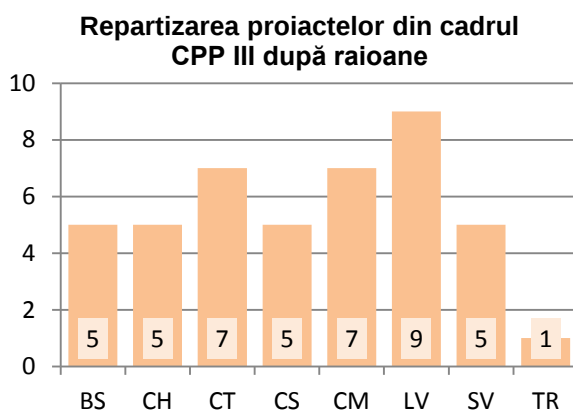
O activitate majoră inclusă în categoria activităților transversale ține de desfășurarea celui de al treilea concurs de propuneri de proiecte la FNDR. La data de 15 martie 2016, MDRC a lansat acest concurs la nivel național. În scopul familiarizării potențialilor aplicanți (autoritățile publice locale de nivelul I și II din RDS), ADR Sud în perioada 22 martie-07 aprilie curent a organizat 4 sesiuni de informare privind abordările concursului, cerințele de completare a documentației de proiect, etapele prezentării și evaluării proiectelor, precum și alte aspecte legate de acest proces. În total la sesiunile de informare au participat circa 400 persoane.

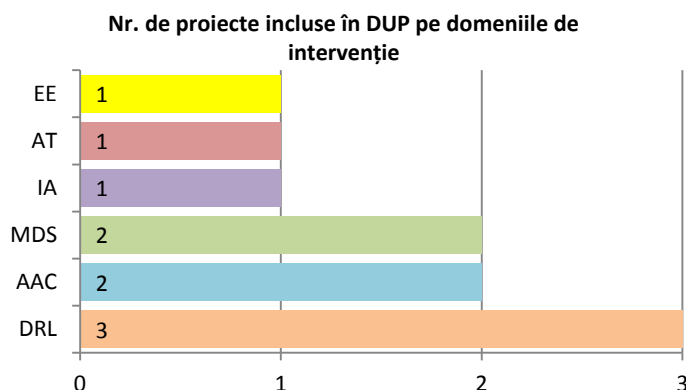
În scopul verificării administrative a notelor conceptuale a fost creată comisia administrativă, care în perioada 04-12 mai a evaluat notele conceptuale înaintate la concurs. Din 100 note conceptuale 84 au fost propuse CRD Sud pentru a fi admise la etapa II a concursului. La data de 16 mai 2016 a avut loc ședința Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud, în cadrul căreia au fost prezentate rezultatele primei etape a concursului de propuneri de proiecte. Prin decizia 2/03 din 16 mai 2016 a fost aprobată lista notelor conceptuale admise pentru etapa a doua a concursului de propuneri de proiecte. La data de 10 iunie 2016 a avut loc sesiunea de informare pentru aplicanții care au acces la etapa a doua a concursului de propuneri de proiecte. Circa 60 participanți la eveniment au fost informați despre regulile de elaborare a cererilor complete de finanțare precum și despre cerințele față de documentele suport care necesită a fi prezentate.

Ca rezultat, în cadrul concursului propunerilor de proiecte III la FNDR, autoritățile publice locale de nivelul I și II din RDS au prezentat 44 propuneri de proiecte. Dintre care, cele mai multe proiecte au fost depuse în domeniile aprovizionare cu apă și sanitație – 17 proiecte și infrastructura drumurilor regionale și locale – 10 proiecte.

Cele mai active în cadrul concursului 2016 au fost raioanele Leova cu 9 proiecte depuse la concurs, Cantemir și Cimișlia care au depus pentru participare la concurs câte 7 proiecte.

O altă etapă de evaluare tehnico -financiare a acestor 44 de proiecte a fost făcută de către experți contractați pentru fiecare domeniu de intervenție în parte. În rezultat a fost stabilit punctajul acumulat de fiecare proiect în concursul respectiv și întocmită lista de proiecte propusă CRD pentru examinare și înaintare în POR Sud 2017-2020. Prin decizia CRD Sud din 12 octombrie 2016 toate 44 proiecte au fost incluse în POR Sud 2017-2020. Tot CRD Sud în ședința din 12 octombrie 2016 a votat pentru înaintarea în DUP a 29 proiecte care au acumulat un punctaj la evaluare mai mare de 15.

În urma ședinței CNCDR în care s-au aprobat lista de proiecte care vor fi incluse în DUP, pentru RDS au fost selectate 10 proiecte care urmează a fi finanțate din FNDR în anii 2017-2020. Astfel proiectele care au fost incluse în DUP sunt din următoarele domenii: 3 proiecte din domeniul DRL, cite 2 proiecte din domeniile AAC și MDS, și cite un proiect din domeniile EE, sporirea atractivității turistice și dezvoltarea infrastructurii

de suport în afaceri.

În perioada de raportare a fost elaborat documentul POR Sud 2017-2020, care la recomandarea MDRC va conține 6 măsuri investiționale identice ca formulare măsurilor specifice din SDR Sud 2016-2020, pentru care în cadrul CPP III au fost depuse proiecte investiționale. Măsurile date sunt specific domeniilor: alimentare cu apă și sisteme de canalizare, drumuri regionale și locale, managementul deșeurilor solide, eficiența energetică a clădirilor publice, dezvoltarea infrastructurii de suport în afaceri și respectiv turism. Proiectul POR Sud 2017-2020 urmează a fi propus pentru aprobare CRD Sud în prima ședință din anul 2017.

CONCLUZII

Prezentul raport este primul raport anual de implementare a SDR Sud 2016-2020. Pentru monitorizarea corectă a implementării strategiei există mai multe precondiții:

- Existența raportului de evaluare a implementării documentului similar pentru perioada precedentă (SDR Sud 2010-2016, raport final sau intermediar);
- Existența indicatorilor cuantificați de monitorizare și evaluare a implementării SDR;
- Existența indicatorului de referință/de start (valoarea indicatorul respectiv pentru anul 2015);
- Existența țințelor finale și intermediare pentru indicatorii stabiliți (ținta pentru anul 2018 și anul 2020);

Astăzi, când raportăm asupra implementării SDR Sud 2016 - 2020 nu avem întrunite nici una din aceste condiții. Astfel, suntem puși în situația de a raporta în continuare, ca și în cazul SDR Sud 2010-2016 pe activități, fapt ce nu permite să concluzionăm asupra implementării strategiei propriu zise.

Printre cele mai importante realizări înregistrate de ADR Sud în anul 2016 se numără:

În domeniul planificare strategică și programare:

- ✓ Aprobarea de către CRD Sud a SDR Sud 2020, principalul document de planificare strategică la nivelul RDS;
- ✓ Elaborarea în cadrul unui proces participativ a PRS în domeniul sporirii atractivității turistice în RDS, care urmează a fi aprobat în prima ședință a CRD Sud din anul 2017;
- ✓ Lansarea procesului de elaborare a PRS în domeniul dezvoltării infrastructurii de suport în afaceri;
- ✓ Elaborarea POR Sud 2017-2020;
- ✓ Elaborarea și editarea variantei succinte a SDR Sud 2020

În domeniul management proiecte:

- ✓ 3 proiecte investiționale finalizate. Produse obținute: 22,3 km de rețea de canalizare și 8,99 km de rețea de apeduct magistral construite, 4 stații de pompare, , 4 rezervoare de apă, o stație de tratare a apelor uzate reabilitată.
- ✓ Desfășurarea cu succes a Concursului de Propuneri de Proiecte III la FNDR care a rezultat cu 44 cereri de finanțare aprobate de CRD Sud pentru a fi incluse în POR Sud 2017-2020;
- ✓ Elaborarea și predarea către beneficiari a SF privind extinderea sistemului de canalizare în localitățile Leova, Hănăsenii Noi, Filipeni și Romanovca din raionul Leova;
- ✓ Valorificate mijloace financiare pentru implementarea proiectelor 51.08 mln. lei (inclusiv 31,3 mln datorii din anul 2015).

În domeniul cooperare și atragere de investiții:

- ✓ 1 protocol de intenție de colaborare ADR Sud – RP Zemgale, Letonia semnat;
- ✓ 1 proiect de AAC din POR Sud 2017-2020 depus pentru finanțare la ambasada Ungariei;
- ✓ 1 Portofoliu de proiecte în căutare de finanțare elaborat;
- ✓ 1 conferință regională desfășurată, circa 70 participanți;

În domeniul comunicare, transparență și vizibilitate:

- ✓ 245 de comunicate publicate pe site-ul adrsud.md;
- ✓ 189 de publicații în presa scrisă, dintre care 102 în presa națională;
- ✓ 84730 vizitatori ai site-ului web adrsud.md;
- ✓ 1 ghid turistic elaborate și editat etc.

Deși au fost înregistrate un șir de rezultate marcante în anul 2016, au existat mai multe deficiențe precum și provocări în activitatea ADR Sud în această perioadă.

- Pentru anul 2016 din FNDR pentru implementarea proiectelor investiționale au fost alocăți 51.08 mln. lei. Cea mai mare parte, 31,3 mln. lei a fost destinată achitării datoriilor acumulate pe parcursul anului 2015 și doar 19.78 mln. lei au fost alocate pentru implementarea proiectelor investiționale propriu zise. Din aceste considerente nu a fost posibil de a relansa lucrările pe proiectele aflate în implementare;
- Din motivul procesului îndelungat de inițiere a proiectului MSPL 2 și a negocierilor cu donatorii, în perioada de raportare nu au fost realizate mai multe activități preconizate spre realizare cu suportul GIZ;
- Numărul mic de proiecte incluse în DUP 2017-2020 (10 la număr) în comparație cu proiectele incluse în POR Sud 2017-2020 (44 la număr), impune eforturi enorme în vederea identificării surselor alternative de finanțare pentru proiectele regionale, în timp ce oportunitățile de finanțare sunt foarte limitate.